

Yerel Yönetimler ve Gençlik Politikaları: Erbaa (Tokat) Belediyesi Örneği

Local Governments and Youth Policies: Erbaa Municipality (Tokat) Example

Hasan AKAY
Doktora Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi
hasanakay2@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9531-4875>

Makale Başvuru Tarihi / Received: 31.05.2022
Makale Kabul Tarihi / Accepted: 27.06.2022
Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler:

Yerel Yönetimler,
Gençlik, Gençlik
Politikaları

ÖZET

Yerel yönetimler yönetim sistemimizdeki politikaların, anlayışların ve en önemlisi merkezi yönetimde yer alacak siyasetçilerin gelişmesinde bir birikim okulu olarak görülmektedir. Yerel yönetimlerdeki siyasi tecrübelerin geri bildirimi hem hızlı olmakta hem de uygulanan politikaların doğruluk skalası daha reel ölçülebilmektedir. Bu bakımdan yerel yönetimlerce uygulanan politikalar parçalar halinde birleştirildiğinde ulusal politikaların yansımasını oluşturmaktadır. Toplum içinde dinamik yapısı ile önemli bir konumda olan gençlik kitlesi de üzerine çokça politik söylem ve proje vaat edilen bir gruptur. Yerel yönetimlerde bu kitleye karşı kayıtsız kalmamakta ve bir ülkenin gençlik politikasının yansıması olan makro sonuçlar için mikro bir uygulama atölyesi görevi ifa etmektedirler. Bu çalışmada, ülkemizi ve dünyamızı yakından ilgilendiren ve büyük bir potansiyel olarak görülen gençlik kitlesinin, yerel yönetim birimleri arasında bulunan Erbaa Belediyesi politikalarına yansımalarını, bu politikalar kapsamındaki faaliyetlerin türlerini, faaliyetlere katılım istatistiklerini ve gençlik politikaları sorumluluğunda gerçekleştirilen faaliyetlerin meydana getirdiği etkiler tartışılmaktadır.

Keywords:

Local Governments,
Youth, Youth Politics

ABSTRACT

Local governments are seen as an accumulation school in the development of policies, understandings and most importantly, politicians who will take part in the central government in our management system. The feedback of the political experiences in local governments is both rapid and the accuracy scale of the implemented policies can be measured more real. In this respect, when the policies implemented by local governments are combined in parts, they constitute the reflection of national policies. The youth mass, which has an important position in the society with its dynamic structure, is a group on which a lot of political discourse and projects are promised. Local governments do not remain indifferent to this audience and act as a micro practice workshop for macro results, which are the reflection of a country's youth policy. In this study, the reflections of the youth mass, which is closely related to our country and our world and seen as a great potential, on the policies of Erbaa Municipality, which is among the local government units, the types of activities within the scope of these policies, the statistics of participation in the activities and the effects of the activities carried out under the responsibility of youth policies are discussed..

1. GİRİŞ

Gençlik politikası kavramı, ülkemizde son zamanlarda sıkça kullanılan terimler arasındadır. 1982 Anayasasında gençliğin korunması gibi bir dayanak olsa da (md. 58), gençliğin dezavantajlı kesim olmaktan ayrılıp avantajlı bir kitle olarak görülmesi 2000’li yıllarda gerçekleşmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın 2012 yılında kurulması akabinde Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi’nin yayınlanması gençlik üzerine yapılacak çalışmaların resmileşmesine katkıda bulunmuştur. Gelişmelerin kurumsallaşması sürecinde kuşkusuz birçok etken mevcuttur. En önemli etken kitle iletişim araçlarıyla toplumların yaşadıkları coğrafyaların dışında başka kültürlerle etkileşim yaşamaları sonucu insana yaklaşım anlayışındaki radikal değişim ve dönüşümdür.

80’lerde yaşanan liberalleşme hareketleri, 90’larda yönetim sistemlerinin sorunlara çözüm üretmez olması nihayet 2000’lerde klasik taleplerde bulunan toplumların dışında çok yönlü ve çeşitli taleplerde bulunan toplumsal yapının hızla yayılması yönetim politikalarında köklü değişimleri kaçınılmaz kılmıştır.

Bu değişimlerden yönetim mekanizmaları yapısal ve eylemsel olarak nasibini aldı. Merkezden yerele doğru tüm örgütler değişim ve dönüşümlerden etkilendi. Salt yönetim hizmetlerinin dışına çıkmayan kurumlar toplumsal taleplere cevap veremez oldular. Değişimin gerekliliğinin sadece hukuki düzenlemelerden ibaret olmadığı anlaşıncaya politikalar gözden geçirilmeye başlandı ve yönetimler için çok yönlü programlar ortaya çıktı.

Birlikte yaşama kültürünün pratik tezahürü olan kentlerde, kent halkı ile bütünleşik bir hizmet ağı kuran belediyeler, klasik belediye hizmetlerinin dışında, çeşitlenen ihtiyaçlara cevap vermek adına çok yönlü programlar geliştirmeye başladı. Bu durum gençlik çalışmalarını topluma sunacağı faaliyetler kapsamına almasında etkili oldu.

Bu makalede bahsi geçen değişim ve dönüşüm sürecinde Erbaa Belediyesi’nin (2014 yılından itibaren) uyguladığı gençlik politikalarının türleri, uygulamadaki hedefleri ve değerlendirmeleri incelemek amaçlanmaktadır.

2. YEREL YÖNETİMLER ve BELEDİYELER

Yerel yönetimler kavram olarak; merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan, karar organları halk tarafından seçilen, özerk bir yönetim yapısına sahip olan ve yerel örgütlenme modeli olarak tanımlanan bir yönetim biçimidir (Bozkurt vd., 2008: 258). Doğrudan halkın seçtiği karar organı vasfına sahip olması sebebiyle demokratik yönetim yapısının temel unsurlarından birisini oluşturmaktadır.

Yerel yönetimler, sosyal hayat içerisinde bir arada yaşama becerisi ve kültürünü yaşayan insan topluluklarının yerel düzeyde müşterek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulan yönetsel kurumlardır (Çiçek, 2014: 54). Bu tanımdan anlaşılacağı üzere yerel yönetimler, hizmet alanları ve odaklandıkları işler konusunu yerel halkın taleplerine göre çeşitlendirebilmektedirler. Halihazırda çeşitliliğini azaltan yerel yönetimlerin dünya üzerindeki varlıkları hızlı bir şekilde azalmaktadır (Bozkurt vd., 2008: 258). Çünkü gelişen ve globalleşen dünyada ihtiyaçlar ve beklentiler artık o topluma miras kalmış hayat tarzlarından ibaret değildir. Bu durum insan yaşamını etkilediği ve dönüştürdüğü gibi beklentileri de arttırmaktadır. Beklentili toplumun siyasal mekanizmalar içerisinde kendisine en yakın birim olan yerel yönetimlere bir misyon yüklemesi ve bu misyonların çok çeşitli başlıklar içermesi kaçınılmaz hale gelmektedir.

Yerel yönetimlerin tarihsel süreç içerisinde gelişmeleri, yerel toplulukta belli amaçlara ulaşmak ve belli ihtiyaçlara cevap vermek üzere, toplumların gelişmelerine bağlı olarak ortaya çıkmışlardır (Keleş, 2016: 29).

Türkiye’de yerel yönetimlerin tarihi arka planında Anadolu topraklarında kurulmuş veya hüküm sürmüş devlet geleneklerinin etkisi oldukça güçlüdür. Yakından uzağa doğru bir cetvel şeklinde betimler isek; mevcut Türkiye Cumhuriyeti yerel yönetim geleneğini Osman İmparatorluğu’nun süre gelen batı anlayışı uygulamaları ile revize edilmesinden, Osmanlı’da Anadolu Selçuklu Devleti’nin adem-i merkeziyetçilik politikalarından edindiği tecrübelerden devralmışlardır. Anadolu Selçuklu Devleti vilayetleri yerinden yönetim anlayışına göre teşkilatlandırmış ve bu minvalde yönetim politikalarını uygulamıştır. Ancak zamanla yerinden yönetim mekanizmalarını elinde bulunduran yöneticilerin, merkezi yönetimden farklı uygulamalar icra etmesi, kendilerine merkezi yönetim tarafından sunulan yönetsel imkanları merkeze karşı bağımsızlık mücadelesi için kullanmaları, zamanla bu vilayetlerin birer beylik haline gelmelerine ve Selçuklu Devleti’nin parçalanmasına sebebiyet vermiştir. Osmanlı Devleti yakın geçmişinde tecrübe ettiği bu politikanın sonuçlarını önceden hesap etmiş ve yerel yönetimin pratik anlayışından uzak durmuş, daha çok merkeziyetçilik anlayışı ile kuruluş esaslarını belirlemiştir (Arslan, 2009: 6).

Osmanlı Devletinde yerel yönetim uygulama girişimleri merkezi yönetim uygulamalarının gölgesinde gelişim göstermiştir. Yani merkezîyetçilik ve mutlakîyetçilik politikalarından vazgeçilmeden sadece adı konmuş bir yerleşme politikası oluşmasına izin vermiştir. Geçmiş tecrübelerin yönetici zihinlerine bıraktığı miras yerel yönetim anlayışını merkeze entegre etmiştir. Osmanlı Devletinde yerel yönetim statüsünün devlet birimlerinde yer alması, halkın müşterek ihtiyaçlarının karşılanmasında iş ve işlemleri hızlandırmak gayesi ile değil, XIX. yüzyılda batılı devletlerin azınlık unsurları ile ilgili taleplerinin yerine getirilmek istenmesinden ortaya çıkmıştır (Eryılmaz, 2010: 184).

Tanzimat döneminden önce Osmanlı, batı tipi yerel yönetim anlayışına ihtiyaç duymamış (Eryılmaz, 2010:185), teşkilatlanma anlayışını geleneksel merkezîyetçi anlayışa göre şekillendirmiştir. Ancak Tanzimat ile birlikte batı tipi yerellik sorgulanmaya başlanmış, Osmanlı topraklarında uygulanma hesapları yapılmıştır. Bu amaçla pilot uygulama olarak İstanbul'da ayrıcalıklı bir belediye yönetimi uygulamasına geçildi. Batı baskısıyla Batılılaşma yönünde gerçekleştirilen bu uygulama tüm İstanbul'da uygulanmamış; daha daraltılarak azınlıkların yoğun yaşadığı Beyoğlu- Galata semtinde uygulanmıştır. Altıncı Daire olarak adlandırılan bu bölge, kendisine tanınan tüm ayrıcalıklara rağmen uygulamada önemli bir etkinlik gösterememiş ve Osmanlı Parlamentosunun kabul etmiş olduğu ilk yasa olan Dersaadet Belediye Kanunu ile tüm ayrıcalıklarına son verilmiş ve diğer belediyelerin statüsüne dönüştürülmüştür (Eryılmaz, 2010:189).

Osmanlı devletinde diğer şehirlerde belediyelerin kurulması 1864 Vilayet Nizamnamesinden sonra gerçekleşmiştir. 1877 tarihinde İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi taşradaki belediyeler için bir yasal zemin oluşturmuştur. Devlet genelinde belediye örgütün yaygın olarak kurulması 1877 yılında çıkartılan Vilayetler Belediye Kanunu ile gerçekleşmiştir. Daha sonra 1912 yılında Dersaadet Teşkilat-ı Belediyesi Hakkında Kanunu Muvakkat ile belediye daireleri kaldırılarak yerine belediye şubeleri kurulmuştur (Ünal, 2011: 244). Osmanlı Devletindeki belediyecilik anlayışı XIX. Yüzyıldaki belediye anlayışından biraz daha farklı olarak XX. yüzyılda şehir hizmetleri verme amacı taşıyan bir yapı olarak çalışmıştır. Bunun ötesine geçip yerel yönetim sistemini uygulama planlaması içine girmemiştir. Çünkü Osmanlı'da belediye anlayışına hakim olan felsefe, şehir hizmetlerinin gerekliliklerini yerine getirilmesidir; yoksa bunun ötesine geçip karar organlarının yerel halk tarafından seçildiği bir yapı oluşturma amacı taşımamıştır (Görmez, 1997: 197).

Yerel yönetimler felsefesini oluşturan etkenler burada önem arz etmektedir. Başka bir ifadeyle, yerel yönetimlerin ilkeleri bu kavramın uygulamada tam bir siyasal meşrutiyyet kazanmasını sağlayacak ve sadece söylemden ibaret olan yasal düzenlemelerin ötesine geçip, yerel yönetimlerin mali ve idari özerkliğe sahip olabilmesi için gerekli ilkeleri uygulayacaktır. Ancak böyle bir durumun oluşması için yerel demokrasinin ilkeleri ortaya çıkmaktadır. Çünkü bahsedilen mali ve idari özerklik için yerel demokrasi ilkelerine bağlı kalmak elzemdir (Çelik vd., 2008: 90). Yerel demokrasinin ilkeleri demokratik davranış ilkesi, sosyal adalet ilkesi, etkinlik ve verimlilik ilkesi, tarafsızlık ilkesi (Tortop, 1992:3) ve bunlara ilaveten açıklık ilkesi (Çelik vd., 2008: 90) şeklinde sıralanabilir. Yerel yönetimler söz konusu ilkeleri korudukça, bünyesinde muhafaza ettikçe daha çok gelişecek ve odak konularıyla ilgilenme mesaisi daha fazla olacaktır.

Ayrıca, yerel yönetimlerin merkezi idare tarafından hangi konularda sorumlu tutuldukları, ne kadar bir yetki sahasına sahip oldukları, bütçeleme çalışmalarını neye göre yaptıklarını, karar alma konularının neler olduğu, karar mekanizmalarının hangi şartlarda oluştuğu da yerel yönetim birimlerinin yapısı ve işlevi hakkında bize önemli bilgiler vermektedir.

Ülkemizde yerel yönetim anlayışı batı tipi bir model olmasına rağmen uygulamada geleneksel merkezi vesayet sistemi işlemektedir. Yerel yönetimlerimiz genellikle merkezi idare tarafından belirlenen politikaların uygulaması esasına bağlı olduğu için oldukça sınırlı bir yetkiye sahiptirler. Merkezi idare tarafından ulusal bazda uygulanacak politikaların yerel eksene yansıtılmasında izlenecek stratejilerin belirlenmesine, bunların hangi konulardan oluşacağına kadar alınacak kararlarda yerel yönetimlerimizin karar alma süreçlerine katılımları söz konusu değildir. Bunun en önemli sebeplerinden biri uygulamadaki bütçe fonlarının karşılama sorumluluğu merkezi idare tarafından sağlanmaktadır. Merkezi idarenin yerel yönetimler gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturmaları bir diğer sebep olarak sayılabilir (Stoker, 1991: 6).

Ülkemizde yerel yönetim merkezi idare ile tamamen uyumlu, merkezi idarenin politikalarını uygulamak gibi bir görev üstlenmiş kurumlar olarak bilinir ve genellikle uygulamadaki örnekler bunu doğrulamaktadır. Ancak batıdan örnek alarak uygulamaya çalıştığımız yerel yönetimler, aslında o ülkelerde merkezi hükümete karşı çıkışın ve muhalefet kavramıyla yakından ilişkilidir (Koçak ve Ekşi, 2010: 296).

Yerel yönetimlerin yanında kullanılan muhalefet kavramı her şeye karşı çıkan bir anlayış olarak değil, kararları sorgulayan, halkın ortak ihtiyaçlarına uygun politikaların uygulanmasını sağlamaya çalışan, mevcut siyasal gücün hegemonya kurmasını engelleme gibi görevleri bulunmaktadır. Bunun yanında muhalif kanadın muhalefet ettiği

noktayı da sorgulaya bilmesi önemli bir etkidir. Böyle bir etken yerel yönetimlerin gelişmesini sağlayacak olan demokrasi ve katılımcılığı da güçlendirecektir.

Ülkemiz siyasi tarihi boyunca yerel yönetimler ile ilgili en önemli reformlarını 2000’li yıllarda yapmıştır. Bu zaman zarfı yerel yönetimlere yukarıda bahsi geçen ana kavram ve anlamların yüklenmesi adına reform yılları olarak da adlandırılabilir. Reform politikalarının bu tarihlerde hız kazanmasının ana sebebi Avrupa Birliği Kopenhag Kriterlerine uyum sağlama ve müzakerelerde ilerleme isteğidir (Koçak ve Ekşi, 2010: 303). 2005 yılında en son yasal düzenlemesi yapılan 5302 İl Özel İdaresi Kanunu, aynı yıl çıkartılan 5393 Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu yapılan reformlara örnek olarak gösterilebilir (Bilgiç, 2007: 101).

Çalışmamız bağlamında üzerinde yoğunlaşacağımız yerel yönetim birimleri arasında bulunan belediyeler, 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile geçmişe kıyasla daha fazla sosyalleşme imkanı buldu. Bununla birlikte söz konusu kanun ile belediyeler homojen faaliyetlerden heterojen faaliyetlere doğru makas değişikliğine gitti. Kentleşme olanağının ve oranının artması, yerel halk ile dirsek temasında bulunan belediyelerin dönüşüm yaşamasında etkili oldu. Çünkü yerel sınırlar içerisinde toplumun yerel ve ortak tüm ihtiyaçlarının muhatabı belediyelerdir (Yıldırım ve Göktürk, 2008: 245).

5393 Sayılı Belediye Kanunun 3. Maddesinde belediye; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmaktadır (mevzuat.gov.tr, 2017).

Belediyelerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 14. Maddede “...kültür ve sanat, gençlik ve spor, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar ve yaptırır” diye yazılmaktadır. Bunların açılımı doğrudan veya dolaylı olarak gençlere yönelik faaliyetler ve hizmetler için belediyelere bir takım hizmetlerin sunulması görevinin verilmesidir (mevzuat.gov.tr, 2017).

Belediyeler bu gelişmelere kayıtsız kalmayarak kanunlar çerçevesinde çeşitli konularda politikalar belirlemektedirler. Bu politikaların en önemli türevlerinden biri de gençlik politikalarıdır.

Gençler, potansiyel özelliği ile her zaman belediyelerin ilgisini çekmiştir. Ancak 2000’li yıllardan önce gerek merkezi yönetimlerin politikaları gerekse yerel yönetimlerdeki hareket sınırlılığı ve bunlara ilaveten geleneksel bürokrasi anlayışına sahip idareciler sebebiyle gençler geri planda kalmışlardır. 2000’li yıllarda yaşanan gelişmeler sayesinde gençlik de belediyelerin faaliyet alanları içerisinde hak ettikleri yerleri alarak, potansiyel anlamda siyasilere gelişim ivmesi kazandıracak referans kriterleri arasında yer almaktadırlar.

3. GENÇLİK POLİTİKALARI VE TÜRKİYE

Sosyal bilimlerin ana çekirdeğini oluşturan insan, çeşitli merhalelerden geçerek toplumsal yaşama dahil olur. Bu süreç çeşitli formlarda oluşur; kısa da olabilir uzun da olabilir, bünyesinde tarihe not düşecek izlerde bırakabilir, sıradan, rutin bir mecrada da seyredebilir. Bahsi geçen veya zikredilmeyen tüm sosyal yaşam serüveni farklılıklar taşır. Ancak yaşamsal ilerlemede mutlak olarak karşılaşılabilecek ve yaşanacak bir ömür vardır. Ömür, yaşam devam ettiği sürece, içerisinde bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve nihayet yaşlılığı barındırır. Gençlik bu serüven içerisindeki en dinamik dönemdir.

Gençlik tanımı genellikle biyolojik ve kronolojik açıklamaya tabii tutularak yapılmaya çalışılır. Bu durumda gençliğin yaşadığı dönemdeki tarihsel ve toplumsal olaylardan etkilenip dönüşmesi anlamından uzaklaşmaktadır (Baran, 2013: 8).

Milli Eğitim Bakanlığı gençliği “buluş çağına erme sebebi ile biyo-psikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile toplumun hayatında sorumluluk alma dönemi olan çocukluk ve genç yetişkinlik arasında kalan 12- 24 yaşları arasındaki gruptur” şeklinde tanımlamaktadır (Kulaksızoğlu, 1990: 134).

Gençlik ve Spor Bakanlığının Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi’nde gençlik tanımı yapılmadan önce gençliğin biyolojik olarak ele alınmasından ziyade sosyolojik olarak ele alınması gereken bir kavram olduğu uyarısında bulunmaktadır. Daha sonra gençliğin, içinde bulunan zaman, toplumların sosyo- ekonomik durumları, kültür ve gelenekleri baz alınarak tanımlamaların yapmanın mümkün olduğu ifade edilir. Bu bağlamda evrensel bir gençlik yaş aralığından söz edilemez. Devamla ülkemiz şartları göz önüne alındığında 14- 29 yaş aralığında bulunan bireyler gençlik kategorisine alınabilecek hedef grup olarak kabul edilmektedir (GSB, 2013: 4).

Tarihimizin önemli bilim adamlarından İbn-i Sina delikanlılık olarak da isimlendirdiği gençliğin 30 yaşlarına kadar devam ettiğini belirtmiştir (Keklik, 1987: 88).

Uluslararası bir örgüt olan Birleşmiş Milletler (BM) gençliğin tanımlanmasında önemli kilit nokta olan gençlik dönemini 12-24 yaş aralığına yerleştirmiştir. Gençlik döneminin sonlandığı evre, yetişkinlik dönemine geçişin başladığı evrede son bulmaktadır (Yazıcı, 2001: 9).

Gençlik toplumlar için bir değer (Baran, 2013: 8), gelecek hedeflerin odak noktası, küreselleşen dünyanın yenilikçi modelleri, gelişmişliğin ve kalkınmanın kilometre taşları olarak görülür. Gençlik yaşadığı dönemde kendinden önceki nesile göre daha çabuk öğrenir. Çünkü yeni bilgi, davranış ve tutumları onları öğrenmeye karşı daha hazırlıklı kılar (Kulaksızoğlu, 1990: 133). Bilgiye ulaşmanın hızlığı, kitle iletişim araçlarının baş döndürücü gelişimi ve sürekli yeni sürümleri ile kendini bir önceki varlığından ayırtıran teknoloji, gençlik için ilgi çekici bir alan olmuştur. Dinamik özelliği ile gençliğin fitratına eş değer bir belirti gösteren bu gelişmeler, toplumlardaki oryantasyon sürecini gençlerde tecrübe etmek istemesi gayet doğaldır.

Bu bileşenler ve olaylar gençleri toplumsal yaşamın değişen döngüsünde merkezi bir konuma yerleştirmektedir. Toplumsal hayatın aktif rollerini böylesine üstlenen kitle, beşeri münasebetleri ile var olan siyasal mekanizmalarında ilgisini çekmektedir. Daha da özelleştirirsek yerel olarak halkla iç içe yaşayan bir kurum olarak belediyeler bu potansiyeli değerlendirmek isteyeceklerdir.

Ülkemiz dünya ülkelerine göre önemli bir gençlik potansiyeline sahiptir. Türkiye'nin toplam nüfusu 2021 yılı sonu itibarıyla 84 milyon 680 bin 273 iken, 15- 24 yaş grubundaki genç nüfus 12 milyon 971 bin 289 kişi olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre genç nüfus, toplam nüfusun %15,3'ünü oluşturmaktadır (TÜİK, 2022). Demografik yapı nicel olarak göstermektedir ki; ülkemiz neredeyse birçok dünya ülkesinin toplam nüfusundan daha fazla genç nüfusa sahiptir (Ayrıntılı bilgi için bakınız: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi-Eurostat Veri Tabanı, 2021).

Gençliğin, ülkemizde böylesine potansiyele sahip olması, hedef kitle olan gençlere yönelik uygulanmak istenen politikaların önemini bir kat daha arttırmaktadır. Siyasi mekanizmalar hem merkezi yönetimde hem de yerel yönetimlerde gençlik politikalarının kendileri için gelecekte siyasi kariyere dönüşeceği bilincinde hareket etmektedirler. 2000'li yıllarda ülkemizde siyasi hayatta aktif rol oynayan partilerin programlarına gençleri yoğun olarak dahil etmeleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

Gençlik politikaları her zaman o ülkedeki gençlerin lehine olduğu anlamına da gelmez (Denstad, 2014: 11). Gençlik politikasının gençlere ait olması onları ilgilendiren konularda, alanlarda çalışma yapabilecek yetiye sahip olunması gerekmektedir. Dünya Bankası'nın 2007 Dünya Kalkınma Raporuna göre gençlik politikalarının gençlerin aleyhine döndüren üç ana neden bulunmaktadır. Birinci olarak gençlik politikası, somut eylem için açık öncelikler ve önlemler içeren tutarlı, bütüncül ve sektörler arası bir strateji geliştirmek için pek çok sektörü kapsayan bir çalışma gerektirmektedir. Ancak günümüzde gençlik politikaları ayrı ele alınarak genel ulusal kalkınmaya dahil edilmemektedir. İkinci olarak (belki de en önemlisi), gençlerin kendileri ile ilgili politikaların tasarlanması ve uygulamasında söz hakkına sahip olmamaları. Bu durum gençlik politikasının başarısız olmasına sebep oluyor. Son olarak, konuyla alakalı olarak çok az başarı hikayesinin bulunması, gençlik politikalarının başarı kriteri olan gençlerin faydasına olma durumunu güçlendirmektedir (Dünya Bankası, 2007: 211). Aynı örgütün Türkiye Bürosu tarafından 2003 yılında yayınlanan rapor kapsamında mülakat yapılan gençlerin birçoğu, demokrasinin gelişiminin yetersiz olduğunu düşünmekte ve karar alma süreçlerine kendilerinin dahil edilmemesine bağlı olarak güncel ile ilgili bilinçlerinin tam olarak oluşmadığını ifade etmektedirler (Doğan vd., 2003: 88). Bu sonuç yukarıda ikinci olarak sayılan olgunun geçmişe dönük referansını teşkil etmektedir.

Gençlik politikası, uzun soluklu, hesap edilmesi gereken birçok kriteri bulunan, olası krizlere sahip hassas bir hedef kitlesi bulunmaktadır. Bir hükümetin ülke çapında uygulamak isteyeceği ulusal gençlik politikası, gençlik için iyi yaşam koşullarını ve olanakları garantilediğini gösteren bir taahhüt ve pratiktir (Denstad, 2014: 19). Ulusal gençlik politikalarının belirli disiplinlere sahip olması gerektiğini belirten Howard Williamson, aynı zamanda Avrupa Konseyi'nin uluslararası gençlik politikaları inceleme sürecinde bulunan araştırmacı, gençlik politikasının beş unsuru bulunduğunu söylemektedir. Bunlar (Williamson, 2002: 49):

- Kapsam (kapsanan coğrafi bölge ve sosyal gruplar ve bunlara ek olarak siyasi etki alanı);
- Kapasite (hükümet ve gençlik STK'larının rolleri ve ilişkileri);
- Yetkinlik (mesleki eğitim ve kolifikasyon sorunu);
- İşbirliği (koordinasyon ve bütünlük- dikey ve yatay olarak);

- Maliyetler (mali kaynak ve insan kaynağı gereksinimleri) olarak sıralanmaktadır.

Toplam nüfusunun %15'i gençlerden oluşan ülkemizde geç de olsa ulusal düzeyde gençlik politikası bulunması sevindiricidir. 2013 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından 5 yıllık süreci içerecek şekilde, çeşitli konuları içerisinde bulunduran Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi hazırlandı. Belge uluslararası gelişmelerin ışığında ve dünyada değişim ivmesini yakalamış konulara entegre edilmiş şekilde güncelliğini korumaktadır. Ulusal gençlik politikası gençleri ilgiye ihtiyaç duyan özgün bir grup olarak tanımlayıp, toplum içerisinde onlara ayrıcalık tanımaktadır (GSB, 2013). Gençleri sosyal yaşamın her aşamasında etkin bireyler olarak görmek isteyen Ulusal Gençlik Politikası aynı zamanda gençlerin beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması için bir fırsat olarak değerlendirmektedir.

Ulusal Gençlik Politikasının temel amaçları belgede şöyle sıralanmaktadır:

- Gençlik algısını doğru bir zemine oturtmak (bakış açısı/ önyargı),
- Gençliğin ihtiyaç, beklenti ve endişelerini tespit etmek (anlamak),
- Gençlerle ilgili çalışma yapan kurum ve kuruluşları belirlemek, bunlar arası işbirliği ve koordinasyon temin etmek (faaliyet)
- Gençlik alanındaki STK faaliyetlerini etkinleştirmek ve güçlendirmek için gerekli destek ve teşviki sağlamak (işbirliği)
- Kaynakları gençliğin gelişimini tam anlamıyla sağlayacak şekilde kullanmak (etkinlik)
- Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini desteklemek (teşvik)
- Gençliğin vatandaşlık bilincini geliştirmek (yurttaşlık)
- Farklı genç grupların ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini ortaya çıkarabilmelerine imkan sağlamak (verimlilik), şeklinde sıralanmaktadır (GSB, 2013).

Ulusal Gençlik Politikasında gençleri politikanın uygulama merkezi olan bakanlığa çekmek yerine onlara en yakın birimler ile işbirliği yaparak faaliyet çalışmalarını yürütmek esastır. Gençlik Politikası belgesinde temel politika alanlarının uygulama aşamasında yerel yönetimler en önemli paydaşlar arasında yer almaktadır. Bu durum belediyelere de bazı ödev ve sorumluluklar yüklemektedir. Hem merkezi teşkilata bağlı bakanlığın gençlik politikasında yer alan yerel yönetimler ile işbirliği hem de yerel yönetimlerin omurgasını oluşturan belediyelerin iş ve işlemleri ile görev ve sorumluluklarını kapsayan 5393 Sayılı Belediye Kanunundaki yönlendirmeler gençliği toplumsal faaliyetlerin baş aktörleri arasına yerleştirmektedir. Bu tür durumlar aslında gençlik politikalarını yerine getirmek isteyen belediyeleri motive etmektedir. Çünkü merkezi ve yerel politikaların faaliyet bütünlüğünü kendi bünyesinde birleştirmek siyasal mekanizmalar içerisinde önemli bir referans noktası oluşturur.

4. YEREL YÖNETİM BİRİMİ OLARAK ERBAA BELEDİYESİ'NİN GENÇLİK POLİTİKALARI

Erbaa Orta Karadeniz Bölgesinde bulunan Tokat ilinin kuzey tarafında bulunan büyük bir ilçedir. Geçmiş Osmanlı arşivlerinde okunabilen Erbaa ilçesi, XVIII. yüzyılın başlarında Kaza-i Erbaa olarak anılmaktadır. Kaza-i Erbaa'dan kasıt Sonosa, Karayaka, Taşabat ve Ereğli nahiyelerinin meydana getirdiği idari yapılanmadır. Bahsi geçen dört nahiye Ereğli zamanla gelişme göstermiş ve 1872 yılında Amasya Sancağına bağlı bir kaza olarak teşkilatlandırılmış, ismi de Erbaa olarak belirlenmiştir. 1872 yılında ilçe statüsü ile oluşturulan Erbaa Kaymakamlığı 1892 yılında Tokat'a bağlanmıştır (erbaa.gov.tr, 2022).

Tokat ilinin 11 ilçesi içerisinde toplamda en çok nüfusa sahip ilçe olma özelliğini taşıyan Erbaa, aynı zamanda tarihi ipek yolu üzerinde bulunmasının yanında Avrupa ve Orta Asya ülkelerini birbirine bağlayan D-100 karayolu üzerinde de bulunmaktadır. Ticari açıdan önemli bir hat olan bu yol Erbaa'ya ayrı bir anlam yüklemektedir. Şehrin kendi ticari faaliyetleri de bu avantajlara eklenince Erbaa Tokat ilçeleri arasında önemli bir konuma yerleşiyor.

Tokat ili 2016 yılı verilerine göre yaklaşık 602 bin kişilik nüfus içinde %16 kadar 15-24 yaşları arasında bulunan genç nüfusa sahiptir. Erbaa özeline indirgediğimizde ilçe merkezindeki nüfusu yaklaşık 70 bin olan ilçenin %15 oranında genç nüfusu bulunmaktadır (TÜİK, 2022). Bu oran Türkiye ortalaması ile eş değer olması Erbaa'nın nüfus potansiyeli olarak ne kadar avantajlı olduğunu göstermektedir.

Erbaa ilçe merkezinde böylesine bir potansiyeli bulundurması yerel yönetim birimi olarak Erbaa Belediyesi'ni bazı çalışmalar yapması için motive etmiştir. Erbaa Belediye'si 20 yıllık Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)

yönetiminden 2014 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) yönetimine geçmiş ardından 2019 yılında yapılan yerel seçimlerde belediye yönetimi tekrar MHP yönetimine geçmiştir. Bu dönem, şehrin demografisinin geçmişe oranla daha dengeli bir vaziyet almaya başladığı sürece denk gelmiştir. Mevcut nüfusu dışarıya göç veren çizgiden, nüfusunu koruyan bir nüfus projeksiyonu ortaya çıkmaya başlamıştır. Nüfusta böylesi durumlar yaşandığı 2014 yılında yönetimi devralan AK Parti belediye yönetiminin geçmiş belediye politikaları sınırında hareket etmesi mevcut duruma ters düşmektedir. Böyle bir analiz soyut olmadığı içindir ki; Erbaa Belediyesi 2014 yılından itibaren salt belediye hizmetlerinin yanında 5393 sayılı Belediye Kanunu ile daha çeşitli faaliyet sahaları oluşturma çabası içerisine girmiştir. Devamında 2019 yılında tekrar yönetime gelen MHP’de gençlik politikalarını çeşitlendirerek sürdürmüştür. Binaenaleyh konumuz özelinde bulunan gençlik politikaları analizi bu çerçevede ele alınmıştır.

Erbaa Belediyesi mevcut hizmet ağı içerisindeki nüfusta önemli paya sahip gençliği, yıllık olarak yayınlanan faaliyet raporları içerisine dahil ederek, düzenli olarak paylaşmaktadır.

Bu çalışmada 2014’den 2019’a kadar yıllarında yayınlanan faaliyet raporları ışığında gençlik politikaları ile ilgili bilgiler ve 2019 yılı sonrasında Erbaa Belediyesi’nin resmi internet sitesinden (erbaa.bel.tr) yayınlanan etkinlikler neticesine göre gençliğe yönelik faaliyetlerin değerlendirilmesi yapılacaktır.

Türkiye genelinde örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerini birincil olarak Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğunda yerine getirilmesine rağmen 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere de eğitim alanında hizmet verme imkanı sunulmuştur. Bu konuda Erbaa Belediyesi’nin sistematik bir girişimde bulunarak genellikle büyükşehir belediyelerinde görmeye alıştığımız meslek edindirme kurslarından Erbaa Belediyesi Sanat ve Meslek Edindirme Kursları (ESMEK) teşkilatını kurmuştur. ESMEK kendini “Erbaalılarının kişisel birikimlerini yükseltmek, mesleki ve sanatsal bilgilerini geliştirmek, kent kültürü konusunda donanımlarını arttırmak, pasif tüketici olmaktan çıkıp aktif tüketici olmalarına yardımcı olmak, gelir elde etmelerine katkıda bulunmak vb. amaçlarla kurulmuş, örgün eğitimi tamamlayıcı bir yaygın eğitim organizasyonudur” şeklinde tanımlanmaktadır (erbaa.bel.tr, 2022). ESMEK’e katılım yaşı alt sınır 15 yaş olarak belirlenmiş, her ne kadar üst sınır belirtmemişse de katılımlar genel olarak genç diyebileceğimiz 30’lu yaşlarda kalmıştır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019; erbaa.bel.tr, 2022). Bu durum ESMEK’in doğrudan gençlere yönelik bir faaliyet olarak kurulmamış olsa da sonuç itibarıyla aktif yararlanan kesimin genç nüfus olduğunu göstermektedir. ESMEK klasik anlamda eğitim programları uygulamak yerine hem kültürel çalışmaları toplumda yaymak hem de tarihi yapıyı ön planda tutarak bu yönde etkinlikler yapmak istemektedir. Özellikle genç nüfusu buraya çekerek eğitimleri daha canlandırmak yegane amaçlar arasındadır (erbaa.bel.tr, 2022).

ESMEK 2014 yılında alt yapısı hazırlanarak kurulmuş 2015 yılına gelindiğinde modern etüt sınıflarına kavuşarak Osmanlı Türkçesi Eğitimi, Ney/ Saz Kursu ve Fotoğrafçılık kurslarıyla 126 gence hizmet vermiştir. Aynı kurslarda 2016 yılında 200 gence hizmet verilerek Halk Eğitim Merkezleri’nin alternatifi haline gelmiştir. Günümüze gelince kadar ESMEK 1000 kişinin üstünde genci mezun etmiştir. Kurs katılım oranı her ne kadar nüfus bazında aşağı oranlarda kalsa da kursların gençlerle iletişimi güçlü olan hocalar tarafından verilmesi ve belediye başkanının belirli aralıklarla ders saatlerinde kursları ziyaret etmesi, niteliği arttıran önemli bir etkidir (erbaa.bel.tr, 2022).

Eğitimsel faaliyetlere ilaveten belirli zaman aralıklarıyla madde bağımlılığı ile ilgili eğitici konferanslar verilerek, gençlerin bu konu hakkında bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa yerleşkesindeki tüm okullarda uzmanlar tarafından sınav stresi, başarı gibi konularda seminerler düzenlenmiş (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019) ve bu etkinlikler bir belediye kültürü haline getirilerek 2019 sonrasında da sürdürülmüştür (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa şehir merkezinde bulunan kütüphaneye gençlerin yönelmesi için reklam çalışmaları belediye tarafından düzenli olarak ilan, billboardlar aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. 65 bin nüfusluk Erbaa’da kütüphaneye kayıtlı kitap sayısı yaklaşık 11 bin adettir. Kütüphane aynı zamanda gençlerin okul saatleri dışında ders çalışabilecekleri bir şekilde belediye tarafından dizayn edilmiş ve kütüphane Kültür ve Turizm Bakanlığı Erbaa Şehit Said Uslu İlçe Halk Kütüphanesi ismi ile hizmetini sürdürmektedir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Kütüphane kayıtlarına göre günlük ders çalışan öğrenci sayısı ortalama 155 kişidir (erbaa.bel.tr, 2022).

Kütüphane ve diğer etüt hizmetlerinin Erbaa’da merkeze yakın yerlerde ikame eden gençlere daha fazla olanak tanınmasından dolayı kıyı mahallelerde oturan gençlerin bu hizmetlerden mahrum kalmaması için Erbaa Belediyesi tarafından 2016 yılında Bilgi Evleri Projeleri uygulamaya konuldu. Bu proje ile ikamelerinden uzak yerlere ders çalışma, kurs edinme gibi eğitsel faaliyetlerden mahrum kalan gençlere yerinde bu hizmetleri vermek amaçlanmaktadır. Hali hazırda Erbaa Belediyesi tarafından Erbaa’nın çevresini kuşatan ve merkeze uzak

noktalarda bulunan 5 mahallede ve 1 tane de merkezi konumda bulunan mahallelerde olmak üzere 6 tane Bilgi Evi açılarak Erbaa'lı gençlerin eğitimine bir yerel yönetim birimi olarak çözüm ortağı olmak istemektedir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Bilgi Evleri tamamen modern sınıflarla donatılarak gençlerin teknoloji imkanına ulaşma mahrumiyetini ortadan kaldırarak, gerekli alt yapı ve personel ile eğitsel faaliyet alanında bir boşluğu doldurmaktadır. Proje 2019 yılından sonra da devam etmiştir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi gençliğin sorunlarına akademik olarak çözüm bulmak adına çeşitli panel ve çalıştaylar düzenlemektedir. Örneğin 19 Mayıs 2016 tarihinde Gençlik Haftası Etkinlikleri kapsamında çeşitli akademisyenlerin katılımı ile “Gençlik ve İslam” konulu panel programı düzenlenmiştir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019).

Eğitim ile ilgili bir diğer faaliyet öğretmenler gününde ilçede ve merkeze bağlı tüm köy okullarındaki öğretmenlere kalem ve çiçek göndererek gençlere vermiş oldukları emeklerden dolayı teşekkür edilmesidir. Bu faaliyet gençlerin aktif katılımı içerisinde gerçekleşmeye de onlarla sürekli temas halinde bulunan öğretmenleri onura edilmesi gençlik çalışmaları kapsamında kaliteli çözüm ortaklarının sayısının artırılması amacını taşımaktadır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019).

Erbaa Belediyesi bünyesinde kurulan Trafik Eğitim Merkezinde çocuklara ve gençlere trafiğe çıkılmadan önce teorik ve pratik eğitim alabilmelerini sağlayacak imkanlar oluşturdu. Gençler teorik eğitimlerini modernizasyon çalışması ile yenilenen sınıflardan, trafikte karşılaşabilecekleri durumların betimlendiği bahçeye kadar birçok seçenekli ortamlarda sürdürebilmektedirler. Bu eğitimin hem ücretsiz olması hem de servis imkanının bulunması katılımı arttırmaktadır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019).

Gençlerin sağlıklı yetişmeleri ve bunu muhafaza edebilmeleri adına Sağlık Bakanlığı destekli bisiklet sürme etkinlikleri Erbaa Belediyesi organizasyonunda düzenlendi. Erbaa Belediyesi bu organizasyonun devamlılığı için şehir merkezinin ana harteli olarak kabul edilen Gazi Bulvarına 3 km gidiş, 3 km geliş olacak şekilde bisiklet yolu yaparak hizmete açmıştır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Gençlerin serbest aktivite alanlarını geliştirmek amacıyla Erbaa'nın merkezi konumundaki Cumhuriyet Meydanı'na seyyar basketbol potası eklenmiştir. Buradan özellikle akşam saatlerinde yaz mevsiminde gençler sosyal medya aracılığıyla buralara davet edilerek turnuvalar gerçekleştirilmiştir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019).

Erbaa'da bulunan okullardaki gençlerin katılımı ile Okullar Ligi etkinliği kapsamında futbol turnuvaları Erbaa Belediyesi sponsorluğunda düzenlenmektedir. Bu turnuvaların profesyonel bir karşılaşma havasında gerçekleştirilmesine özen gösterilmekte, hakemden flamasına kadar tüm ayrıntılar düşünüldükçe organize edilen etkinlik gençlerin sportif faaliyetlere katılımını arttırmayı amaçlamanın yanında ahlaklı oyuncu olmaları içinde çaba sarf edilmektedir. Turnuvalar sonunda tüm oyuncuların bir şekilde ödüllendirilmesi etkinliği daha da cazip hale getirilmiş ve etkinlikler rutin hale getirilmiştir (erbaa.bel.tr, 2022).

Bu etkinliğe ilaveten Spor Ordusu Projesi ile diğer branştaki sporlardan olan voleybol ve basketbol gibi kurslar da açılarak gençlerin aktif katılımı sağlanmaktadır ve bu etkinlikler yaz aylarında da sürmektedir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019; erbaa.bel.tr, 2022).

Rekreasyon alan çalışmaları sonucunda Erbaa Model Uçak Kulübü ve Erbaa Belediyesi işbirliği ile model uçak, paramotor ve quadkopter gibi etkinlikler Model Uçak Pisti'nde gerçekleştirildi (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Böylece gençlerin faaliyet alanları sadece sportif faaliyetler ile sınırlı kalmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu etkinliğe ek olarak kentteki gençlerin diğer büyükşehirlerde yaşayanların sahip oldukları rekreasyon alan mahrumiyetini ortadan kaldırmak için TOKOFF ve EROFF Offroad kulüplerinin etap yarışmaları belediye tarafından organize edilerek gençlerin gösterimine sunulmuştur (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019).

Fiziksel aktivitelerden olan wushu uzak doğu sporunu teşvik etmek amacıyla Erbaa Cumhuriyet Meydanı'nda yurtdışı ve yurtiçi sporcuların katılımı ile gençlere gösteriler sunulmuştur (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Bunun yanında benzer etkinlikler her sene Mayıs ayında Gençlik Haftası kapsamında uygulanmaya devam etmektedir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi kendi bünyesinde gerçekleştiremediği spor faaliyetlerini de çeşitli yollardan destekleyerek teşvik etmektedir. Örneğin ilçede gençlerin kurdukları spor kulüplerinin lig maçlarına katılım belgelerinin bedelleri belediye tarafından karşılanmıştır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Bunun yanında Erbaa'da düzenlenen Amatör Spor Kulüpleri Haftası münasebeti ile düzenlenen etkinliklere belediye tarafından protokol çadırı kurulması, ses sistemi temini ve eleman desteği sağlanması gençlere yönelik sportif faaliyetleri desteklemesine gösterilecek başka bir örnektir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi gençlerin eğitim ve spor faaliyetleri gibi aktivitelerin dışında da bir alan oluşturmak amacıyla fotoğrafçılık, tiyatro kulübü gibi kültürel faaliyetlerde düzenlemektedir. Örneğin geleneksel hale gelen Erbaa'da Hayat konulu fotoğraf yarışması gençler arasında zamanla farkındalık oluşturmıştır. ESMEK tarafından açılan fotoğrafçılık kursuna geçen seneye oranla artan ilgi bunu doğrulamaktadır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Kentte Erbaa Belediyesi desteğiyle özellikle gençlere yönelik oluşturulmak istenen Tiyatro Kulübü kayıtları devam etmektedir. Amaç gençler için faaliyet çeşitliliğini artırarak şehirde yaşayan gençlerin her birinin uğraş alanı bulması olarak özetlenebilir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi'nin genç dimağlardan oluşan, kendi faaliyet çizgisini koruyabilen Gençlik Meclisi çalışması bulunmaktadır. Erbaa Belediyesi Gençlik Meclisi hem kanunen kendisine yüklenen misyonu yerine getirmekte hem de gençlere organize olup iş yapabilme kültürü kazandırmaktadır. Gençlik Meclisi Erbaa Belediyesi ile beraber kentte gelenek haline gelen Osmanlı Haftası etkinliklerini organize ederek, Erbaa halkına gençlerin himayesinde ve yönetiminde bu tür etkinliklerin yapılabileceğini göstermişlerdir. Gençlik Meclisi sadece kronolojik bir hatırlatmanın ötesine giderek Osmanlı tarihinde toplum lehine dönüşmüş gelenekleri de yeniden canlandırmak için farklı etkinlikler düzenlemişlerdir. Bunlara örnek olarak meşhur Osmanlı geleneği olan ve dünyada benzeri bulunmayan kültürel miraslarımızdan zimem defteri uygulaması, sadaka taşı gibi etkinliklerin Erbaa yerelinde icra edilmesi gösterilebilir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Bu tür uygulamalar gençlerin organizasyonunda olunca emek veren gençler toplumdan daha fazla kültür kazanıyorlar. Böylesine etkinliklerde belediyenin amacı da gençleri ön planda tutarak kültürel değerleri daha iyi edinmeleridir. Gençlik Meclisi çalışmalarını 2019 sonrasında benzer etkinlikler ile sürdürmeye devam etmektedir (erbaa.bel.tr, 2022).

Tarihi hafızanın diri tutulması adına İstanbul'un Fethi programları da Mayıs ayı içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu programlarda gençlere Fatih Sultan Mehmet'in hayatını konu eden tiyatro gösterimleri profesyonel tiyatro ekiplerince icra edilmektedir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Amaç, tarihi hafızayı diri tutmanın yanında tiyatro gibi önemli bir sanat dalı ile bu işlevleri gelenek haline getirmek ve gençler arasında farkındalık oluşturmaktır (erbaa.bel.tr, 2022).

Gençlerin kültürel miraslardan mahrum kalmamaları amacıyla kültür sanat faaliyetlerini yerinde göstermek amacıyla ücretsiz turlar düzenlenmektedir. Yılın mart, nisan ve mayıs aylarında gerçekleştirilen gezilerde Çanakkale, Bursa, Konya ve Karadeniz yöreleri gezilmektedir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019).

Kültür sanat faaliyetleri çerçevesinde sinema kültürü kazandırılmak amacıyla gençlere yönelik gişe filmlerin gösterimi ücretsiz olarak yapılmaktadır. Örneğin, Ertuğrul 1890 adlı film gösterimi Erbaa Belediyesi tarafından yapıldı. Bu tür faaliyetler sanat değeri taşıyan ve kültür dezenformasyonuna yol açmayacak diğer sinema filmleri içinde geçerlidir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019). Amaç gençlerin kısa video gibi hiçbir sanat değeri taşımayan veya öğretici yanı bulunmayan görselleri izleme kültürünü gençlerden uzaklaştırıp daha ileri bir seviyeye getirmektir (erbaa.bel.tr, 2022).

Sosyal sorumluluk projeleri Erbaa Belediyesi'nin gençlere yönelik faaliyet türleri arasındadır. Bazı projelerde gençler verecekleri emeklerle hem ödüllendirilmekte hem de sonuçları itibarıyla başka bir bireye yardım etmektedirler. Örneğin, "50 mavi kapağı getir, ücretsiz yüzme imkanı yakala" sloganı ile gençlere ücretsiz havuza girmeleri sağlanmıştır. Bu proje sonunda toplanan kapaklar gençler tarafından Erbaa'da faaliyet gösteren engelli derneklerine verilerek, engelli vatandaşlarımız için tekerlekli sandalye temin edilmesine katkı sağlamışlardır (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Bunun yanında okullar arası pil toplama kampanyaları ile gençlere geri dönüşüm faaliyetleri düzenlenmiştir (erbaa.bel.tr, 2022).

Sosyal sorumluluk projelerinden bir diğeri de Gençlik Meclisi tarafından ilçede kirli görüntü oluşturan duvarların ve trafoların dış cephelerinin boyanması etkinliğidir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Amaç, gençlerin çevrelerine bakışlarının estetik bir nitelik kazanmasıdır (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi'ne bağlı bir birim olan Ali Özgül Misafirhanesi'nde bulunan yaşlılar, Gençlik Meclisi tarafından ve belediyenin organize ettiği gençlik grupları tarafından periyodik olarak ziyaret edilmektedir. Özellikle yaşlılar haftası etkinlikleri kapsamında burada kalan misafirler ile gençler bir araya gelerek çeşitli etkinliklerde bulunuyorlar. Örneğin beraber okullarda düzenlenen kahvaltı programlarına katılıyorlar (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019). Amaç, gençlerin enerjisi ile yaşlıların tecrübelerini birleştirmektir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi sosyal yardımlar kapsamında hane ziyaretlerini ve mağdur ailelerin ihtiyaç teminlerini gençler aracılığı ile yaparak gençlerin toplumun her kesiminden insanların hangi şartlar altında yaşadığını zihinlerde canlı tutması istenmektedir (erbaa.bel.tr, 2022).

Erbaa Belediyesi gençlik çalışmaları kapsamında birçok faaliyette bulunmaktadır. Erbaa Belediyesi gençlere yönelik faaliyetler 2014'ün ilk çeyreğinden 2022'nin başlarına kadar 1375 adet olarak tespit edilmiştir. Bu faaliyetlere katılan genç sayısı 97.300 kişi olarak belirlenmiştir (Erbaa Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014-2019; erbaa.bel.tr, 2022).

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Gençlik çalışmaları kapsamında yapılan faaliyetler icra edilirken muhatapların beklentileri ve potansiyelleri iyi hesap edilmelidir. Gençliğin öz benliğinde barındırdığı duygusal zekası, onu sürekli enerjili tutan merakı, yeniliğe karşı göstermiş olduğu uyum ve dinamikliği gençlik faaliyetleri icra etmek isteyen tüm yapıları yakından ilgilendirmektedir. Gençlikteki bu meziyetler XXI. yüzyıl dünyasında daha hassas bir vaziyet almaktadır ve gençliğe yaklaşımın değerlendirme ölçütleri arasında yer almaktadır.

Erbaa Belediyesi 2014 yerel seçimlerinden sonra Erbaa'da belediyeçiliğe bakış açısını değiştirme amacıyla bir çok atılımlarda bulunarak, sadece altyapı, temizlik, imar gibi spesifik konular dışında da projeler üretilebileceğini, bunu gerçekleştirecek kadroyu oluşturabileceğini ispatlamaya çalıştı. Bu minvalde Erbaa Belediyesi kent için önemli bir durum olan nüfus artışı ve buna bağlı olarak genç nüfustaki artışı gerçekleştireceği politikalar ile birer fırsata çevirmek istemiştir. Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen gençlik çalışmaları böyle anlayışların tezahürüdür.

Bu kısımda Erbaa Belediyesi'nin gençlik politikaları sorumluluğunda gerçekleştirilen faaliyetler türlerine göre değerlendirilerek öneriler geliştirilmeye çalışılacak ve buna bağlı olarak sonuca gidilecektir.

Eğitim alanında değinilen ESMEK faaliyetlerinde gençlere yönelik kurslardan klasik kurslar yerine modernizmin getirmiş olduğu yenilikler ile kültürümüzün önemli miraslarının birleşimi olan hat sanatı, ney v.b. kurs müfredatı izlenilmesi önemli bir adımdır. Eğitim verilen sınıfların modernizasyon ve ekipman temini işlemleri ilk yıllarda (2014) tam olarak sağlanamasa da sonraki dönemlerde bunlar telafi edilerek gençlerin hizmetine sunulması, verilecek olan kursların güncelliğini ve popülerliğini korumaktadır. Bunların yanında gençlerin kalabalık sınıflarda eğitim görmesinin verimsizliğe sebebiyet vermesindeki endişeden dolayı belediye tarafından sadece bu alana özgü bir hizmet binası kurulmak istenmiş ancak bütçe kalemleri imkan vermediğinden dolayı gerçekleşmemiştir. Belediyenin kendi öz kaynaklarına ait bazı hizmet odalarından vazgeçerek buraları gençlerin hizmetine sunması eksikte olsa önemli bir adımdır. Nikah salonunun sınıf şeklinde dizayn edilerek ve teknoloji alt yapısı kurularak gençler için etüt odalarına dönüştürülmesi örnek olarak verilebilir.

ESMEK ile ilgili çalışmaların daha yeni olması ve bu tür çalışmaların zamanla sistematik bir programa oturması beklenmektedir. Kurs veri kayıtlarının daha güncel tutulması, eğitici profilinin güçlendirilmesi, halihazırda pedagojik formasyona sahip eleman sayısının artırılması önem arz etmektedir. Gençlere yönelik kursların sanat çalışmaları ile birlikte teknoloji entegreli bütünleşmeler ve gençlere bunların kullanım ahlakını öğretecek müfredatın bulunması bir diğer husustur.

Erbaa Belediyesi'nin gençlerin eğitimleri konusunda onların her zaman yanlarında olduklarını göstermeye çalışmasının bir diğer örneği YGS ve LYS gibi önemli sınavlara nasıl hazırlanacaklarını, sınav stresini nasıl bertaraf edecekleri konularında yardımcı olmasıdır. Bunun yanında gençlere bu sınavlara hazırlanabilecekleri kurslar verilmemektedir. Kongre Merkezinde ve kütüphanede atıl durumdaki odaları gençlerin okul ve sınav derslerine çalışabilmeleri için tahsis etmesi olumlu bir gelişmedir.

Etüt merkezleri konumundaki boşluğu kapatmak adına uygulanan Bilgi Evleri Projesi bir ilçe belediyesi olarak zor süreçtir. Çünkü buraların maddi anlamda desteklenmesi diğer günü birlik faaliyetlere harcanan maliyetlere benzememektedir. Bu organizasyon devamlı gider kalemi bulunan, alanında yetkin kadroyu barındırması gereken projeler arasındadır. Ancak diğer tarafından şehir merkezinin avantajlarından yararlanamayan, maddi imkanları bu tür eğitsel faaliyetlere katılmalarını kısıtlayan gençler için geleceklerine yön verecekleri bir organizasyon olması da projeye ayrı bir anlam yüklemektedir. Böyle bir organizasyon ve projenin ilçe belediyesi tarafından gerçekleştirilmesi önemli bir adımdır.

Erbaa Belediyesi'nin gençlerin sağlık alanında faaliyetlerini daha fazla çeşitlendirmesi gerekmektedir. Gençlerin madde bağımlılığını önlemek adına periyodik olarak gerçekleştirilmeye çalışılan konferanslara ilaveten daha aktif projeler ile alanda bu tür alışkanlıkları asgari seviyeye indirecek güncel çalışmalar elzemdir. Özellikle toplumda hızla yayılan ve kullanım yaşı düşüş gösteren sigara konusunda sağlık kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile ortak projeler gerçekleştirilmedi.

Gençlik çalışmalarında önemli ivmelerden bir tanesi olan gençlerin boş vakitlerini değerlendirme alışkanlıkları hakkındaki projelerdir. Erbaa Belediyesi gerçekleştirdiği farklı aktiviteler ile geliştirmeye çalıştığı rekreasyon çalışmaları olumlu bir adım olarak görülebilir. Bu tür çalışmalarda esas olan durum faaliyetlere katılımın sürekli olarak teşvik edilmesi, gerekli altyapı hizmetlerinin sunulması ve bu tür faaliyetleri güncel formatta gençlere iletilmesidir.

Gençlerin sportif faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi, yaz aylarında açılan spor kursları, beden eğitimi öğretmenleri ile koordinasyonlu çalışılması, sistematik bir program oluşturulmak istendiğini göstermektedir. Ancak bu faaliyetlerin belediye ait kompleks bir tesiste yapılmaması verimlilik açısından olumsuz bir durumdur. Erbaa Belediyesi'nin gençlere yönelik gerçekleştireceği projeler arasına böyle bir çalışmanın olması gerekmektedir.

Erbaa Belediyesi kendi himayesinde oluşturduğu Gençlik Meclisi, gençlerin organizasyon kültürünü kazanmaları, kendi potansiyellerinin farkına varabilmelerinin yanında topluma karşı medeni cesaret meziyeti kazanma avantajı bakımından önemli bir adımdır. Bu yapının işlevini tam olarak yerine getirebilmesi için gençlerin hata yapmalarına izin verilmeli, gençlere denetim adı altında hegemonya kurulmaması esastır. Ancak gençler bu şekilde bahsi geçen iyi meziyetleri kazanabilirler. Başka bir ifadeyle, yönlendirilmeye alışmış bir organizasyon şeması oluşmasına belediyenin izin vermemesi gerekir.

Erbaa Belediyesi gençlere yönelik faaliyetlerde ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde olmaya önem vermektedir. Ancak Erbaa yerelinde gençler özelinde sivil toplum kuruluşu unvanı kazanıp aktif faaliyet gösteren yapıların azlığı bu rolü zayıflatmaktadır. Belediye olarak faaliyet hizmeti sunduğu gençlerin sivil toplum kuruluşu kültürü kazanmalarını sağlayacak adımlar atılmalı, gençler bu konuda teşvik edilmelidir. Aksi takdirde tüm faaliyetleri bünyesinde tutması belediyenin öz kaynaklarını zorlar ve bu durum projelerin ya sonuçlanmasını engeller ya da sadece kağıt veya söylemden ibaret kalmasına sebep olur.

Sonuç olarak Erbaa gibi dinamik genç nüfusa sahip bir kentte gençliğin nicel ve nitel olarak değerlendirilebileceği, konu ile ilgili raporların hazırlanabileceği, Erbaa'da gençlere yönelik projelerin üretilabileceği, gerçekleştirilen projelerin verimliliğini, etkinliğini ölçebileceği, gençlerle direkt temasta bulunarak onlara söz hakkı verileceği, gençlerin dezavantajları üzerine değil avantajları üzerine odaklanılacağı, gençleri motive eden unsurların neler olacağı ve gençlere önem verildiğini gösteren çalışmaların yapıldığı bir araştırma merkezi kurulmasında gençlere değer veren bir belediye olarak Erbaa Belediyesi'nin desteği ve öncülüğü önemlidir.

2012 yılında kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun belediyeleri gençlere yönelik faaliyetlerde daha da hareketlendirmesi sayesinde Türkiye gençlik politikaları merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın taşra örgütü olan Gençlik Merkezi ile Erbaa Belediyesi'nin gençlere yönelik faaliyet verdiği Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü arasındaki koordinasyonun çok iyi sağlanması, gençliğe yönelik politikaların nicelik ve nitelik bakımından güçlenmesini sağlayacaktır.

Son bir not olarak, bu çalışmada incelenen faaliyetlerin türleri ve sonucu ile kazanılan tecrübelerin diğer yerel yönetimlere veya gençlik için müspet hedefler belirleyen organizasyonlara rehberlik etmesi, ilham kaynağı olması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Cihan (2009), *"Türkiye'de Yerel Yönetimler ve 2004 Sonrası Yerel Yönetim Reformu"*, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BARAN, Aylin Görgün (2013), *"Genç ve Gençlik: Sosyolojik Bakış"*, **Gençlik Araştırmaları Dergisi**, Cilt:1, Sayı:1, ss. 5-25.
- BİLGİÇ, Veysel (2007), *"Türk Yerel Yönetimlerin Tarihi Gelişmeleri Üzerine Bir Değerlendirme"*, **Kamu Yönetimi Yazıları**, (Ed. Bilal Eryılmaz, Musa Eken, Mustafa Şen), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss.100-110.
- BOZKURT, Ömer, Ergun, Turgay, Sezen, Seriya (2008), **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, TODAİE, Ankara.
- ÇELİK, Vasfiye, Çelik, Fikret, Usta Sefa (2008), *"Yerel Demokrasi ve Yerel Özerklik İlişkisi"*, **Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt:1, Sayı: 2, ss. 87-104.

- ÇİÇEK, Yeter (2014), “*Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yerel Yönetimler*”, **KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 11, Sayı: 1, Nisan, ss.53-64.
- DENSTAD, Finn Yrjar (2014), **Gençlik Politikaları Kılavuzu**, (Çev. Hale Akay), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- DOĞAN, O., Kenar, C., Diker, D., Kaman, M., Doğan, K., Deniz, O. (2003), “**Gençliğe Bakış**” Çalışması Final Raporu, Dünya Bankası Türkiye Bürosu.
- DÜNYA BANKASI (2007), “Youth Policy: Doing it and getting it right (Gençlik Politikası: Uygulamak ve Doğru Uygulamak)”, **Dünya Değerlendirme Raporu**, Dünya Bankası Türkiye Bürosu, Ankara.
- ERBAA Belediyesi Faaliyet Raporu, 2014- 2019, <https://erbaa.bel.tr/Site/faaliyet-raporlari>.
- ERYILMAZ, Bilal (2010), **Kamu Yönetimi**, Okutman Yayıncılık, Ankara.
- GENÇLİK ve SPOR BAKANLIĞI (2013), **Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi**, Ankara.
- GÖRMEZ, Kemal (1997), **Yerel Demokrasi ve Türkiye**, Vadi Yayınları, Ankara.
- KEKLİK, Nihat (1987), **Felsefenin Temel İlkeleri**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- KELEŞ, Ruşen (2016), **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, Cem Yayınevi, İstanbul.
- KOÇAK, Süleyman Y., Ekşi, Ali (2010), “*Katılımcılık ve Demokrasi Perspektifinden Türkiye’de Yerel Yönetimler*” **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 1, Mayıs, ss. 295-307.
- KULAKSIZOĞLU, Adnan (1990), “*Gençlik Çağı ve Ülkemizde Gençlik Sorunları*”, **Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, Sayı: 2, ss. 133- 144.
- STOKER, Gerry (1991), **The Politics of Local Government**, Macmillan, Second Edition, London.
- TORTOP, Nuri (1992), “*Demokratik Mahalli İdare Anlayışının İlkeleri*”, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Cilt: 1, Sayı:3, ss. 3-6.
- TÜİK, (2021), <https://data.tuik.gov.tr/>.
- TÜİK, (2022), <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2021-45634>.
- ÜNAL, Feyzullah (2011), “*Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü*”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 30, Ağustos, ss. 241-248.
- WILLIAMSON, Howard (2002), **Supporting Young People in Europe, Principles, Policy and Practice**, Council of Europe, Strasbourg.
- YAZICI, Erdinç (2001), **Üniversite Gençliğinin Sosyo- Kültürel Profili Üzerine Bir Alan Araştırması: Gazi Üniversitesi Örneği**, G.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- YILDIRIM, Uğur, Göktürk, İsmail (2008), “*Toplumsal Sorunların Çözümünde Yeni Belediyecilik Anlayışı: Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı*”, **Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu**, Erkam Matbaası, s.237- 256.
- http://www.erbaa.gov.tr/_tarihi, 15/04/2022.
- <http://www.mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin1.Asp?MevzuatKod=1.5.5393&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=&Tur=1&Tertip=5&No=5393>, 18/07/2017.